

ВИСНОВОК

щодо проектів законів про внесення змін до деяких
законодавчих актів України щодо удосконалення конкурсного відбору
на посаду судді Конституційного Суду України
(реєстр. № 14149 від 24 жовтня 2025 року),
(реєстр. № 14149-1 від 27 жовтня 2025 року)

За дорученнями Голови Верховної Ради України від 27 жовтня 2025 року та 28 жовтня 2025 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 12 листопада 2025 року (протокол № 204) проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення конкурсного відбору на посаду судді Конституційного Суду України (реєстр. № 14149 від 24 жовтня 2025 року), поданий народним депутатом України Масловим Д.В. та іншими (далі – Законопроект за реєстр. № 14149), а також альтернативний проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення конкурсного відбору на посаду судді Конституційного Суду України (реєстр. № 14149-1 від 27 жовтня 2025 року), поданий народним депутатом України Ватрасом В.А. (далі – Законопроект за реєстр. № 14149-1).

Згідно з пояснювальними записками до обох законопроектів їхньою метою є удосконалення конкурсного відбору на посаду судді Конституційного Суду України.

Для досягнення зазначеної мети авторами Законопроекту за реєстр. № 14149 пропонується внести зміни до статей 10² та 10⁸ Закону України «Про Конституційний Суд України», а також до статті 208⁴ Регламенту Верховної Ради України. Зокрема, пропонується:

- визначити Дорадчу групу експертів допоміжним органом суб'єктів призначення суддів КСУ, організаційно-технічне забезпечення діяльності якої (зокрема, але не виключно, забезпечення її документообігу, реєстрацію вхідної та вихідної кореспонденції, зберігання та захист персональних даних та іншої конфіденційної інформації, що була зібрана та/або отримана Дорадчою групою під час виконання її повноважень) покладається на орган, який здійснює організаційне забезпечення діяльності КСУ;
- надання ДГЕ Верховній Раді України, окрім іншого, копій всіх документів, інформації, зібраних та/або отриманих ДГЕ стосовно оцінених кандидатів, а також передача цих же даних до Секретаріату КСУ для зберігання;

- встановити умови для оголошення нового конкурсу у разі недостатньої кількості кандидатів, які відповідають критеріям високих моральних якостей та визнаного рівня компетентності у сфері права.

Відмінність альтернативного законопроекту від основного полягає у тому, що документи та інформацію, зібрану ДГЕ, Секретаріат КСУ передає відповідному суб'єкту призначення суддів КСУ.

Законопроекти спрямовані на вирішення організаційних питань, які були виявлені під час проведення конкурсного добору на посаду судді КСУ, оголошеного Апаратом Верховної Ради України 22 травня 2024 року.

Розглядаючи законопроекти, Комітет з питань правової політики виходить з такого.

Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. В Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (стаття 1, частини перша-друга статті 8, частина третя статті 22 Основного Закону України).

Відповідно до частин першої-третьої статті 148 Конституції України до складу Конституційного Суду України входять вісімнадцять суддів Конституційного Суду України. Президент України, Верховна Рада України та з'їзд суддів України призначають по шість суддів Конституційного Суду України. Відбір кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України здійснюється на конкурсних засадах у визначеному законом порядку.

Дані положення конкретизуються у Законі України «Про Конституційний Суд України», у якому глава 2¹ визначає порядок відбору кандидатур на посаду судді КСУ.

Згідно з положеннями частин першої-другої статті 10² Закону України «Про Конституційний Суд України» ДГЕ утворюється з метою сприяння суб'єктам призначення суддів КСУ в оцінюванні моральних якостей і рівня компетентності у сфері права кандидатів на посаду судді КСУ та здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, Закону України «Про Конституційний Суд України» та Положення про Дорадчу групу експертів, яке розробляє та затверджує ДГЕ.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України за результатами опрацювання положень обох законопроектів висловило низку зауважень. Зокрема, звертається увага на те, що запропонований у законопроектах підхід щодо перетворення ДГЕ у допоміжний орган суб'єктів призначення суддів КСУ не відповідає рекомендаціям Венеційської комісії.

Прийняття законів належить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

Враховуючи викладене та обговоривши подані законопроекти, відповідно до статей 93, 110, 111, 114 Регламенту Верховної Ради України Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України включити до порядку денного чотирнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання проекти законів про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення конкурсного відбору на посаду судді Конституційного Суду України (реєстр. № 14149 від 24 жовтня 2025 року), поданий народним депутатом України Масловим Д.В. та іншими народними депутатами України, (реєстр. № 14149-1 від 27 жовтня 2025 року), поданий народним депутатом України Ватрасом В.А.

2. Рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні прийняти за основу законопроект за реєстр. № 14149, у зв'язку з чим законопроект за реєстр. № 14149-1 відхилити.

3. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Голову Комітету Маслова Д.В.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

